

Оксана Квасниця

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Павло Гадомський

аспірант кафедри фінансів ім. С. І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Олег Климик

аспірант кафедри фінансів ім. С. І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

СТРАТЕГІЇ ОПТИМІЗАЦІЇ АРХІТЕКТРОНІКИ ФІНАНСОВИХ ПОТОКІВ У СУЧАСНОМУ ТОРГОВОМУ БІЗНЕСІ

Цифровізація та розвиток інформаційних технологій формують нове середовище функціонування сучасного торгового бізнесу. У таких умовах фінансові потоки підприємств стають більш динамічними та взаємопов'язаними, що вимагає перегляду традиційних підходів до управління фінансами та обліково-аналітичної діяльності. Ефективне управління фінансовими потоками стає важливим чинником забезпечення конкурентоспроможності, стабільності та розвитку підприємств на ринку.

Інтеграція сучасних інформаційних платформ і автоматизація обліково-аналітичних процесів забезпечує оперативний контроль над надходженнями та витратами, дозволяє прогнозувати фінансові потреби організації, визначати найбільш ефективні джерела капіталу та планувати інвестиційну діяльність. Аналітичні інструменти дають змогу комплексно оцінювати фінансові показники, ідентифікувати потенційні ризики та знаходити резерви для підвищення ефективності використання ресурсів. Зокрема, аналітичні панелі дозволяють виявляти непотрібні витрати на логістику або оптимізувати використання грошових коштів у пікові періоди, що забезпечує економію 10–15% ресурсів підприємства.

Впровадження адаптивних моделей управління рухом коштів сприяє гнучкому реагуванню на зміни ринку та поведінки клієнтів. Використання ERP-систем, блокчейн-технологій і алгоритмів прогнозування підвищує прозорість операцій, мінімізує фінансові втрати та оптимізує розподіл активів. Наприклад, smart-контракти на блокчейні дозволяють автоматично проводити платежі при виконанні умов договору, скорочуючи час обробки транзакцій на 20–30%. ERP-системи формують автоматичні попередження про потенційні касові розриви, знижуючи ризик прострочених платежів і підвищуючи платоспроможність підприємства [1]. Водночас важливо враховувати, що ефективність управління фінансовими потоками безпосередньо залежить від здатності підприємства швидко адаптуватися до зовнішніх та внутрішніх змін. У табл. 1 показано основні стратегії оптимізації фінансових потоків у торговому бізнесі, ключові інструменти їх реалізації та очікуваний вплив на показники ефективності підприємства.

Дані табл. 1 показують кількісні зміни ключових показників ефективності, що можуть бути досягнуті в результаті впровадження різних стратегій оптимізації фінансових потоків. Це досягається завдяки зменшенню ручних операцій, синхронізації даних у режимі реального часу та автоматизації прогнозних моделей, що підвищує точність та своєчасність фінансових рішень. Зокрема, скорочення часу обробки платежів на 25% свідчить про те, що централізація фінансових процесів забезпечує більш оперативне проведення платіжних операцій. Зменшення кількості помилок у фінансовому обліку на 15% пояснюється автоматизацією та інтеграцією даних, що знижує ймовірність людського фактору та дублювання операцій.

Таблиця 1

Ефекти впровадження фінансових стратегій на показники діяльності

Стратегія оптимізації	Основні інструменти	Очікуваний ефект	Приклад показників ефективності
Централізація фінансових процесів	Єдина фінансова платформа, інтеграція підрозділів	Скорочення часу обробки платежів, зниження дублювання операцій	Час обробки платежів – -25%, кількість помилок – -15%
Автоматизація обліку та аналітики	ERP, BI-системи, аналітичні панелі	Підвищення точності даних, швидкість прийняття рішень	Точність фінансових прогнозів – +20%, швидкість звітності – +30%
Прогнозування грошових потоків	Алгоритми прогнозування, моделі касових потоків	Зниження ризику касових розривів, підвищення платоспроможності	Частка касових розривів – -40%, ліквідність – +15%
Оптимізація джерел фінансування	Планування інвестицій, аналіз вартості капіталу	Мінімізація витрат на фінансування, підвищення рентабельності	Вартість капіталу – -10%, ROI інвестицій – +12%
Використання блокчейну	Smart-контракти, цифрові реєстри транзакцій	Підвищення прозорості, зниження шахрайських ризиків	Кількість фінансових спорів – -50%, прозорість операцій – +25%

Джерело: систематизовано автором

Підвищення точності фінансових прогнозів на 20% і збільшення швидкості формування звітності на 30% демонструють ефективність використання аналітичних і прогнозних інструментів. Прогнозування грошових потоків дозволяє знизити частку касових розривів на 40% і підвищити ліквідність підприємства на 15%, забезпечуючи стабільне функціонування бізнесу навіть за умов коливань ринкової кон'юнктури.

Оптимізація структури джерел фінансування сприяє зниженню середньозваженої вартості капіталу на 10% та підвищенню рентабельності інвестицій на 12%, що є свідченням більш ефективного використання фінансових ресурсів підприємства. Впровадження блокчейн-технологій забезпечує зростання прозорості фінансових операцій на 25% та одночасне скорочення кількості фінансових спорів на 50%, що зумовлює зниження ризиків шахрайства й посилення контролю за рухом грошових коштів.

Для підвищення ефективності управління фінансовими потоками підприємствам рекомендується впроваджувати комплекс заходів, що включають централізацію процесів, автоматизацію обліково-аналітичних систем, прогнозування грошових потоків та оптимізацію джерел фінансування. Такі заходи забезпечують стабільність грошових потоків, скорочують час обробки платежів і зменшують ймовірність помилок у фінансових операціях.

Особливу увагу слід приділяти цифровим технологіям. Використання ERP-систем, аналітичних платформ і блокчейн-рішень підвищує прозорість фінансових операцій, зменшує ризики фінансових спорів і шахрайства, а також сприяє оперативному прийняттю управлінських рішень. Наприклад, ERP-система дозволяє відстежувати реальний стан дебіторської заборгованості та швидко приймати рішення про кредитні ліміти, а блокчейн-рішення в ланцюгах постачання підвищують довіру контрагентів і скорочують витрати на аудит. Технологічна підтримка дозволяє більш гнучко реагувати на зміни ринку та поведінки клієнтів і забезпечує своєчасне планування та контроль фінансових потоків.

Регулярний моніторинг ефективності застосованих стратегій та адаптація управлінських рішень до змін зовнішнього та внутрішнього середовища дозволяють підтримувати фінансову стійкість підприємства і підвищувати ліквідність та рентабельність інвестицій. Планування використання власного та залученого капіталу на основі аналізу вартості фінансування сприяє мінімізації витрат і підвищенню ефективності інвестиційних проектів [2, с. 64].

Підсумовуючи, зазначимо, що комплексне впровадження стратегій оптимізації фінансових потоків дозволяє досягти значних покращень у фінансовій ефективності підприємств, знизити ризики касових розривів та фінансових спорів, підвищити прозорість і контроль за рухом коштів. Застосування цих заходів створює умови для стабільного розвитку торгових компаній і підвищення їхньої конкурентоспроможності на ринку. Таким чином, ці стратегії не лише підвищують внутрішню ефективність підприємства, а й зміцнюють його позиції на ринку, підвищують довіру партнерів і дозволяють швидше реагувати на зміни зовнішнього середовища, що створює умови для стабільного розвитку торгових компаній і зростання їхньої конкурентоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Галькевич М., Гуренко Т., Андрійчук А. Стратегії оптимізації фінансового управління та організації обліку на підприємстві в умовах розвитку процесів цифровізації. *Економіка та суспільство*. 2024. № 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-15>.
2. Шматковська Т. О., Дзямучич М. І. Стратегічний управлінський облік в умовах цифрової економіки. *Галицький економічний вісник*. 2022. Т. 74. № 1. С. 61–67. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.01.061.